

Силабус дисципліни «Вступ до спеціальності»

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 227 · ФІЗИЧНА ТЕРАПІЯ, ЕРГОТЕРАПІЯ · ФІЗИЧНА РЕАБІЛІТАЦІЯ · БАКАЛАВР

120

Годин загальний обсяг дисципліни

4

Кредити ЄКТС відповідно до стандарту

4

Змістовних модулів курсу

Загальна інформація про дисципліну

Ідентифікація

Назва: Вступ до спеціальності

Спеціальність: 227 Фізична терапія, ерготерапія / Фізична реабілітація

Ступінь: Бакалавр

Обсяг: 120 годин / 4 кредити ЄКТС

Модулів: 4 змістовних блоки курсу

Мета дисципліни

Дисципліна «Вступ до спеціальності» формує у студентів спеціальності «Фізична терапія, ерготерапія» / «Фізична реабілітація» цілісне уявлення про зміст, структуру та перспективи майбутньої професійної діяльності. Курс спрямований на ознайомлення з основними поняттями фізичної терапії та ерготерапії, розуміння ролі фахівця у системі охорони здоров'я, засвоєння стандартів і принципів реабілітаційної практики, формування мотивації та професійної ідентичності майбутніх фізичних терапевтів і ерготерапевтів.

Форми навчання

- Лекції — 30 годин
- Практичні заняття — 30 годин
- Самостійна робота — 60 годин

Компетентності та результати навчання

Загальні компетентності

Здатність до аналізу, синтезу та критичного оцінювання інформації у галузі охорони здоров'я та реабілітації: виявлення суттєвих фактів, порівняння підходів і методів, формування обґрунтованих висновків і висловлення власної позиції. Уміння самостійно навчатися, планувати роботу та організовувати виконання завдань у визначені строки, зокрема під час підготовки рефератів, аналітичних записок і презентацій з актуальних проблем реабілітаційної практики.

Здатність до усної та письмової професійної комунікації: чітко пояснювати фахові поняття, аргументовано відповідати на запитання, оформлювати звіти та аналітичні матеріали. Відповідальність, ініціативність, дисциплінованість та готовність працювати в команді під час групового розбору клінічних випадків і обговорення фахових проблем.

- Аналізувати навчальну та наукову інформацію у сфері фізичної терапії
- Виділяти головне та узагальнювати результати досліджень
- Планувати власну діяльність і дотримуватися дедлайнів
- Коректно спілкуватися з викладачами та одногрупниками
- Брати участь у командній роботі та розподіляти обов'язки

Фахові компетентності

Розуміння сутності та закономірностей розвитку фізичної терапії, ерготерапії та фізичної реабілітації як наукових дисциплін і практичних напрямів охорони здоров'я. Знання ключових понять, принципів і моделей реабілітації, вміння аналізувати їх у контексті сучасних стандартів і міжнародної класифікації функціонування.

Здатність застосовувати загальні підходи до реабілітаційного обстеження та планування втручань. Орієнтація в нормативно-правовій базі, що регулює діяльність фізичного терапевта та ерготерапевта в Україні та за кордоном.

- Характеризувати основні етапи розвитку фізичної терапії та ерготерапії
- Аналізувати моделі реабілітаційної практики
- Описувати структуру системи охорони здоров'я та місце реабілітації
- Орієнтуватися в стандартах і класифікаціях (МКФ, МКХ)
- Пояснювати права пацієнтів та етичні засади практики

Результати навчання

Після успішного завершення курсу студент повинен демонструвати такі результати навчання:

1

Знання та розуміння

Пояснювати сутність ключових понять і категорій: фізична терапія, ерготерапія, фізична реабілітація, реабілітаційне втручання, Міжнародна класифікація функціонування (МКФ), мультидисциплінарна команда, реабілітаційна мета. Характеризувати основні етапи розвитку та сучасний стан фізіотерапевтичної та ерготерапевтичної практики в Україні й у світі.

2

Аналіз та оцінювання

Аналізувати структуру та зміст реабілітаційних програм, виявляти їх мету, завдання та очікувані результати. Оцінювати роль фізичного терапевта та ерготерапевта в мультидисциплінарній реабілітаційній команді, порівнювати різні моделі надання реабілітаційної допомоги.

3

Застосування знань

Застосовувати основні принципи клінічного мислення, реабілітаційного оцінювання та планування втручань. Використовувати нормативні та наукові джерела для підготовки обґрунтованих висновків щодо реабілітаційних підходів у конкретних клінічних ситуаціях.

4

Комунікація та рефлексія

Аргументовано викладати власну позицію щодо дискусійних питань реабілітаційної практики та біоетики. Формувати професійну ідентичність, відповідальне ставлення до пацієнтів і усвідомлення значущості постійного фахового розвитку.

Модуль 1. Фізична терапія та ерготерапія як професії

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1

Тема 1.1

Вступ до спеціальності. Основні поняття. Поняття «фізична терапія», «ерготерапія», «фізична реабілітація». Мета, завдання та принципи фізичної терапії й ерготерапії. Спеціальність 227 «Терапія та реабілітація» у системі вищої освіти України. Освітньо-кваліфікаційні рівні підготовки фахівців.

Тема 1.2

Історія розвитку фізичної терапії та ерготерапії. Становлення фізичної терапії у світовій практиці. Розвиток ерготерапії (окупаційної терапії). Роль світових воєн у формуванні реабілітаційних практик. Розвиток реабілітаційних послуг в Україні: від фізичної культури до сучасних стандартів.

Тема 1.3

Місце фізичного терапевта та ерготерапевта в системі охорони здоров'я. Структура системи охорони здоров'я України. Нормативно-правова база діяльності фахівців. Кваліфікаційні вимоги та посадові обов'язки. Мультидисциплінарна реабілітаційна команда та ролі її учасників.

Тема 1.4

Міжнародні стандарти та асоціації у сфері реабілітації. Всесвітня конфедерація фізичної терапії (WCPT/WPTF). Всесвітня федерація ерготерапевтів (WFOT). Асоціація фізичних терапевтів України. Міжнародні стандарти освіти та практики фізичного терапевта й ерготерапевта.

Модуль 2. Міжнародна класифікація функціонування та реабілітаційний процес

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2

Тема 2.1

Міжнародна класифікація функціонування (МКФ). Структура та компоненти МКФ: функції та структури організму, активність та участь, контекстні фактори. Біопсихосоціальна модель здоров'я. Застосування МКФ у реабілітаційній практиці для опису стану пацієнта та формулювання реабілітаційних цілей.

Тема 2.2

Реабілітаційний процес та його етапи. Поняття реабілітаційного процесу. Реабілітаційне обстеження (скринінг, огляд, оцінювання). Постановка реабілітаційних цілей (SMART-цілі). Планування втручання. Реалізація та моніторинг реабілітаційної програми. Оцінювання ефективності.

Тема 2.3

Клінічне мислення та доказова практика у фізичній терапії. Поняття доказової медицини та доказової практики. Рівні доказовості. Алгоритм пошуку та оцінки наукових джерел. Основи клінічного мислення фізичного терапевта. Застосування принципів доказової практики у прийнятті клінічних рішень.

Модуль 3. Основи ерготерапевтичної практики

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 3

Тема 3.1

Ерготерапія: концепції та моделі практики. Поняття «окупація» (заняття) та її роль у здоров'ї людини. Основні моделі ерготерапевтичної практики: Канадська модель клієнт-центрованого виконання окупації (CMOP-E), Модель людської окупації (МОНО). Сфери окупаційної діяльності: самообслуговування, продуктивність, відпочинок.

Тема 3.2

Ерготерапевтичний процес та оцінювання. Ерготерапевтичне обстеження та аналіз окупаційної діяльності. Оцінювання функціональних можливостей клієнта. Засоби та методи адаптивного обладнання. Модифікація середовища. Практичні аспекти допоміжних технологій у реабілітації.

Тема 3.3

Ерготерапія у різних сферах практики. Ерготерапія в педіатрії, геронтології, нейрореабілітації, кардіопульмональній реабілітації, психіатрії. Ерготерапія у громаді та соціальній реінтеграції. Ерготерапія у спорті та виробничій діяльності. Особливості ерготерапії в умовах воєнного часу та допомоги ветеранам.

Модуль 4. Організація реабілітаційної служби та фаховий розвиток

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 4

Тема 4.1

Організація реабілітаційної служби в Україні та світі. Рівні надання реабілітаційної допомоги: первинний, вторинний, третинний. Типи реабілітаційних закладів. Реформа охорони здоров'я та розвиток реабілітаційних послуг в Україні. Міжнародний досвід організації реабілітаційної служби.

Тема 4.2

Етика та деонтологія у фізичній терапії та ерготерапії. Основні принципи біоетики: автономія, благодіяння, ненанесення шкоди, справедливість. Кодекс етики фізичного терапевта та ерготерапевта. Права пацієнта. Конфіденційність та інформована згода. Етичні дилеми у реабілітаційній практиці.

Тема 4.3

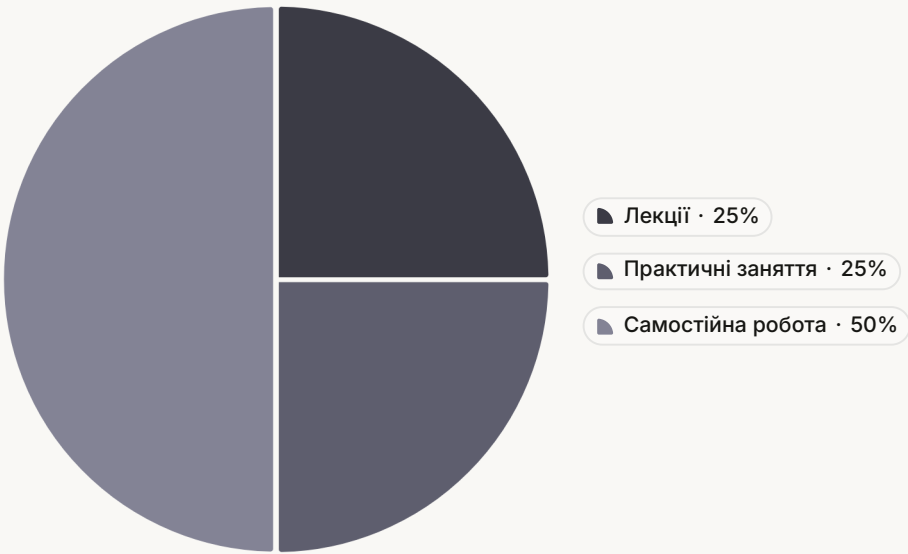
Реабілітація в умовах воєнного часу та допомога ветеранам. Особливості реабілітації постраждалих внаслідок воєнних дій. Протезування та ортезування. Психологічна реабілітація. Міжнародний досвід допомоги ветеранам. Роль фізичного терапевта та ерготерапевта у відновленні боєздатності та реінтеграції.

Тема 4.4

Фаховий розвиток та перспективи кар'єри. Безперервний професійний розвиток фізичного терапевта та ерготерапевта. Академічна кар'єра та наукова діяльність. Міжнародна мобільність та взаємне визнання кваліфікацій. Можливості працевлаштування в Україні та за кордоном. Цифрові технології та телереабілітація.

Розподіл навчального часу — 120 годин

Модуль	Тема	Лекції (год.)	Практичні (год.)	Самостійна робота (год.)
Модуль 1	Тема 1.1 — Основні поняття спеціальності	2	2	4
	Тема 1.2 — Історія розвитку фізичної терапії та ерготерапії	2	2	4
	Тема 1.3 — Місце фахівця у системі охорони здоров'я	2	2	4
	Тема 1.4 — Міжнародні стандарти та асоціації	2	2	4
Модуль 2	Тема 2.1 — Міжнародна класифікація функціонування (МКФ)	2	2	4
	Тема 2.2 — Реабілітаційний процес та його етапи	2	2	4
	Тема 2.3 — Клінічне мислення та доказова практика	4	4	8
Модуль 3	Тема 3.1 — Концепції та моделі ерготерапії	4	4	8
	Тема 3.2 — Ерготерапевтичний процес та оцінювання	4	4	8
	Тема 3.3 — Ерготерапія у різних сферах практики	2	2	4
Модуль 4	Тема 4.1 — Організація реабілітаційної служби	2	2	4
	Тема 4.2 — Етика та деонтологія у фізичній терапії	2	2	4
	Тема 4.3 — Реабілітація в умовах воєнного часу	2	2	4
	Тема 4.4 — Фаховий розвиток та перспективи кар'єри	2	2	4
Разом		30	30	60

Структура навчального часу

Загальний обсяг — **120 годин (4 кредити ЄКТС)** — розподілено між трьома формами роботи для забезпечення балансу між теорією та практикою.

- **Лекції (30 год. — 25%):** подача ключового теоретичного матеріалу
- **Практичні (30 год. — 25%):** відпрацювання навичок, аналіз клінічних ситуацій, дискусії
- **Самостійна робота (60 год. — 50%):** поглиблене вивчення, підготовка завдань

📖 Самостійна робота становить **50% обсягу дисципліни** — студенти навчаються самостійно опрацьовувати наукові джерела та нормативну документацію.

Самостійна робота студентів та методи викладання

Форми самостійної роботи

Опрацювання літератури

Поглиблене вивчення теоретичного матеріалу за підручниками з фізичної терапії та ерготерапії, нормативно-правовими актами, науковими статтями у фахових виданнях. Конспектування ключових положень, порівняння підходів різних авторів до реабілітаційних методологій та моделей практики.

Індивідуальні завдання

Виконання аналітичних завдань щодо порівняльного аналізу реабілітаційних підходів, підготовка есе, аналітичних записок, міні-досліджень з актуальних питань фізичної терапії та ерготерапії. Уміння застосовувати теоретичні знання на практиці та обґрунтовувати висновки.

Робота з інформаційними ресурсами

Опрацювання офіційних сайтів: Міністерство охорони здоров'я України (moz.gov.ua), Асоціація фізичних терапевтів України (apta.ua), Всесвітня конфедерація фізичної терапії (world.physio). Аналіз нормативних документів, клінічних настанов, пошук актуальних наукових статей.

Підготовка до занять

Підготовка до практичних занять шляхом опрацювання першоджерел та клінічних настанов, повторення теоретичного матеріалу; підготовка до тестувань через вивчення ключових термінів, визначень і класифікацій; систематизація знань перед контрольними роботами.

Методи викладання

→ Лекції

Системне подання теоретичного матеріалу з використанням наочних схем, відеоматеріалів, клінічних прикладів і таблиць; студенти ведуть конспекти та задають уточнювальні запитання.

→ Кейс-стаді

Аналіз реальних клінічних ситуацій; студенти виявляють реабілітаційні проблеми, пропонують стратегії втручання та обґрунтовують висновки на основі принципів доказової практики.

→ Дискусії

Обговорення дискусійних питань реабілітаційної практики та біоетики; розвиток критичного мислення, аргументації та вміння відстоювати власну фахову позицію.

→ Робота з джерелами

Опрацювання клінічних настанов, стандартів і нормативних актів; формування навичок роботи з фаховою документацією та їх критичного аналізу.

→ Самостійне дослідження

Підготовка аналітичних записок, рефератів і презентацій за обраною темою; розвиток навичок самостійного пошуку, оцінювання та систематизації наукової інформації.

Форми контролю знань

1

Поточний контроль

Завдання: аналітичні та тестові вправи за темами змістовного модуля.

Оцінюються регулярність виконання завдань, якість відповідей і рівень засвоєння матеріалу. Поточний контроль формує накопичувальну оцінку протягом семестру. Включає усні опитування, письмові відповіді на запитання, аналіз клінічних ситуацій та участь у дискусіях.

2

Проміжний контроль

Самостійна робота — комплексне ситуаційне завдання або реферат, які охоплюють теми змістовних модулів (теоретичні питання, аналіз клінічних ситуацій, порівняльна характеристика реабілітаційних підходів). Оцінюються повнота відповіді, правильність аналізу та обґрунтованість висновків.

Проводиться після кожного змістовного модуля.

3

Підсумковий контроль

Іспит відповідно до навчального плану. Форма проведення — тестування та письмові відповіді на питання.

Підсумкова оцінка враховує результати поточного, проміжного та підсумкового контролю відповідно до встановленої шкали оцінювання: 100-бальна система з переведенням у національну шкалу та ЄКТС (A, B, C, D, E, FX, F).

- ❑ Усі методи контролю спрямовані на формування компетентностей, передбачених освітньо-професійною програмою спеціальності 227 «Фізична терапія, ерготерапія» / «Фізична реабілітація».

Рекомендована література та ресурси

Навчальна та наукова література (2022–2024)

1. Бісмак О. В. Фізична терапія та ерготерапія: вступ до спеціальності: навч. посіб. — Київ : НПУ імені М. П. Драгоманова, 2022. — 196 с.
2. Ванюк Д. В., Гурєєва А. М. Технічні засоби реабілітації: навч. посіб. для студентів спеціальності 227 «Терапія та реабілітація». — Запоріжжя : ЗДМФУ, 2024. — 164 с.
3. Михайловська Н. С., Фуштей І. М., Мануйлов С. М. Фізична терапія, ерготерапія в клініці внутрішніх хвороб: навч. посіб. — Запоріжжя : ЗДМФУ, 2023. — 248 с.
4. Основи фізичної терапії: навч. посіб. для студентів спеціальності 227 «Фізична терапія, ерготерапія». — Херсон : Олді+, 2022. — 150 с.
5. Євтушенко О. С. (ред.) Реабілітація в неврології: навч. посіб. — Київ : Медицина, 2023. — 320 с.
6. Копчинська Ю. В. Основи ерготерапії та функціональне тренування: навч. посіб. — Луцьк : ВНУ ім. Лесі Українки, 2022. — 184 с.
7. Пасічник В. М. Медична реабілітація: стандарти та клінічні протоколи: навч. посіб. — Київ : Здоров'я, 2023. — 268 с.
8. Романчук О. П. Лікувальна фізична культура і спортивна медицина: підручник. — Одеса : Одеський національний медичний університет, 2022. — 344 с.
9. Стандарт вищої освіти зі спеціальності 227 «Терапія та реабілітація» (магістр). — Київ : МОН України, 2024.
10. Склярєнко Є. Т. Реабілітація хворих на захворювання та травми опорно-рухового апарату: навч. посіб. — Київ : Здоров'я, 2023. — 296 с.

Офіційні інтернет-ресурси

1. Міністерство охорони здоров'я України. — URL: <https://moz.gov.ua/>
2. Асоціація фізичних терапевтів України. — URL: <https://apta.ua/>
3. Всесвітня конфедерація фізичної терапії (WPTF). — URL: <https://world.physio/>
4. Всесвітня федерація ерготерапевтів (WFOT). — URL: <https://wfot.org/>
5. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського. — URL: <https://nbuv.gov.ua/>
6. PubMed — база наукових медичних публікацій. — URL: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/>
7. Реєстр медико-технологічних документів МОЗ України. — URL: <https://www.dec.gov.ua/>
8. Офіційний сайт Верховної Ради України (законодавство у сфері охорони здоров'я). — URL: <https://zakon.rada.gov.ua/>

Рекомендована література охоплює видання **2022–2024 років** відповідно до вимог актуальності навчально-методичного забезпечення для спеціальності 227.